
vredig en rimpelloos is, maar een bestaan waarin de zondige aard nog voortdurend opspeelt.

Maatschappijkritiek is Karssen vreemd. In *De waarzegster* (21) kapittelt hij evenwel onverbloemd ‘onze Christelijke regeering’ die door in Indië de verkoop van opium te verpachten, ‘millioenen schats’ verdient aan het ongeluk van ‘duizenden bij duizenden mensenlevens’ (p. 105).¹¹

Catechiseermeester en zondagsschoolonderwijzer

Voor het catechetisch onderwijs in de kennis van de Bijbel schreef Karssen een vraag- en antwoordboek dat hij als ‘tweede’ aanduidde (19), omdat het bedoeld was voor meer gevorderde leerlingen die al een eenvoudig boekje over dezelfde stof hadden doorgenomen.¹² Blijkens zijn verhalen lag de Bijbel Karssen voor in de mond. Spelenderwijs maakte hij anderen deelgenoot van zijn fabelachtige bijbelkennis met een *Bijbelsch ABC* (26) en met bijbelse raadsels (27).¹³ De tekst bij de Q in het ABC luidt:

Quartus, gij begint met Q.
Ik kende u niet, maar ken u nu;
Paulus zond ons uwen groet [Romeinen 16:23],
Liefde-groeten zijn zo zoet. (p. 28)

Zoals zoveel andere godsdienstonderwijzers was Karssen zeer geïnteresseerd in de kerkgeschiedenis. Over het christendom in Nederland tot de Hervorming schreef hij een geleerd boek (18), waarin de bijzondere aandacht voor de middeleeuwse letterkunde opvalt (p. 91-101). Het debiet ervan was klaarblijkelijk te gering om de uitgave van een vervolg te rechtvaardigen. Voor eigen gebruik en ten dienste van collega-zondagsschoolonderwijzers maakte Karssen liederen voor de christelijke feestdagen op bestaande melodieën (6-7, 23-24). In *Paaschfeest* (13) laat hij de zondagsschoolkinderen een door H.A. Berends uitgegeven, op Johannes 20 gebaseerd lied van zijn hand zingen dat begint met

Ziet gij die bedroefde vrouw?
Zie haar weenen; zie haar rouw;
Hoor haar zuchten om haar Heer,
Zie haar bukken keer op keer! (p. 20)

Dichter van stichtelijke poëzie

Een substantieel deel van Karssens schriftelijke arbeid bestaat uit stichtelijke poëzie. In *Zijn er zoo?* (28) worden de verhalende gedeelten afgewisseld met toepasselijke liederen/gedichten. Op de weg naar zijn bekering woelden voortdurend de volgende woor-

¹¹ Het monopolie op de handel in opium in Indië berustte bij de overheid, sinds 1826 vertegenwoordigd door de Nederlandsche Handel-Maatschappij. De verkoop verliep via Chinese pachters.

¹² Voor het genre zie C. Houtman, *Bijbelse geschiedenis herteld. Woord en beeld – Vraag en antwoord*, Heerenveen 2010, 85-135.

¹³ Voor het genre zie C. Houtman, ‘Negentiende- en twintigste-eeuwse bijbelse raadselboekjes’, *Boekenpost* 20/118, mei-april (2012), 24-26; dezelfde, ‘De Bijbel als een bron voor aange-naam en nuttig tijdverdrijf’, *Met Andere Woorden* 31/1 (2012), 24-38, en ‘Spelenderwijs thuis raken in de Bijbel’, *Met Andere Woorden* 34/3 (2015), 37-44.